

ВИСНОВОК

**Національного університету «Чернігівська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Сердюка Дениса Анатолійовича
на тему: «Фінансові інструменти сталого розвитку України»
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науково-дослідними роботами. Україна сьогодні зіштовхується зі значними викликами, які зумовлені війною та її наслідками для економічного, соціального та екологічного розвитку. У сучасних умовах найголовнішими є питання безпеки, гарантування виживання українського суспільства в умовах складних загроз і питання сталого розвитку стають менш актуальними, залишаючись при цьому стратегічно важливими для відновлення та модернізації країни.

Проте повоєнне відновлення потребуватиме повернення до моделі сталого розвитку суспільства, впровадження заходів для гармонійного відновлення розвитку економічної, соціальної та екологічної систем. Беззаперечно це вимагатиме значних фінансових ресурсів. Відповідно це актуалізує реалізацію нових наукових досліджень у сфері фінансування моделі сталого розвитку суспільства, пошуку та ефективного використання фінансових ресурсів для забезпечення поступового впровадження такої моделі.

Дисертаційну роботу виконано в межах планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» за темами: «*Теоретико-прикладні положення розвитку ринку кредитних послуг в умовах макроекономічної нестабільності та повоєнного відновлення економіки*» (№ державної реєстрації 0123U104319), у межах якої розглянуто роль кредитних установ у впровадженні моделі сталого розвитку в країні, визначено особливості трансформації діяльності таких установ для досягнення основних цілей такого розвитку; «*Формування інноваційно-інвестиційних засад сталого розвитку суб'єктів підприємництва в умовах євроінтеграції*» (№ державної реєстрації 0121U113249), у межах якої автором обґрунтовано сутність та роль специфічних фінансових інструментів у забезпеченні впровадження моделі сталого розвитку; «*Стратегічні пріоритети та механізми забезпечення інноваційного розвитку базових галузей національного господарства*» (№ державної реєстрації 0118U004407), в рамках якої автором розглянуто сутність та структуру фінансового механізму сталого розвитку, обґрунтовані концептуальні положення його трансформації в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

2. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад використання фінансових інструментів для забезпечення сталого розвитку України та розробка прикладних рекомендацій щодо ефективного їх застосування.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлено такі *завдання*:

- обґрунтувати сутність сталого розвитку та особливості його забезпечення в сучасних умовах;
- дослідити категоріальний простір дослідження сфери фінансування сталого розвитку;
- визначити зміст фінансових інструментів, їх види та специфічні риси використання для впровадження моделі сталого розвитку;
- проаналізувати сучасні тенденції сталого розвитку в Україні;
- визначити сучасні тренди фінансування сталого розвитку;
- конкретизувати основні перешкоди забезпечення сталого розвитку та використання фінансових інструментів для активізації такого розвитку;
- поглибити концептуальні положення функціонування і трансформації фінансового механізму сталого розвитку;
- обґрунтувати основні напрямки стимулювання впровадження моделі сталого розвитку в Україні та заходи активізації використання фінансових інструментів для цього;
- провести економетричне моделювання впливу макрофінансових чинників процес впровадження моделі сталого розвитку.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Основні результати дослідження, які становлять його наукову новизну і виносяться на захист, полягають у наступному:

вперше:

- обґрунтовано систему імпаکت-інвестування як цілісну сукупність окремих компонентів, якій притаманні власні властивості, функції та принципи функціонування і трансформації, що дозволило сформулювати інтеграційно-адаптаційну модель розвитку такої системи, визначити її складові (організаційна, економічна та поведінкова) і запропонувати напрямки їх трансформації з урахуванням сучасних викликів та стратегічних векторів розвитку національної економіки.

удосконалено:

- наукові підходи до визначення перешкод впровадження моделі сталого розвитку, які, на відміну від інших підходів до їх виокремлення, були визначені на основі використання методики PESTLE-аналізу, за якої конкретизовано політичні, соціальні, економічні, технологічні, правові та екологічні бар'єри, котрі сьогодні існують у напрямку формування зазначеної моделі; це дало можливість конкретизувати основні бар'єри застосування фінансових інструментів для стимулювання процесу сталого розвитку, зокрема виділити головні бар'єри у використанні потенціалу імпакт-інвестування;
- концептуальні положення функціонування та трансформації фінансового механізму сталого розвитку, що реалізовано через обґрунтування мети, функцій, ресурсного забезпечення такого механізму, конкретизацію його методів, інструментів та принципів, які, на відміну від інших підходів, були розподілені у дві групи: принципи функціонування та принципи трансформації, а їх сукупність розширена новими принципами: принцип збалансованого розвитку, принцип пріоритетності фінансування;

– методичні положення щодо визначення основних фінансових інструментів, які є найбільш важливими для їх використання з урахуванням макроекономічної ситуації в країні, що, на відміну від подібних положень, полягають у використанні кореляційно-регресійного аналізу для конкретизації залежності зміни показників, котрі характеризують рівень сталого розвитку, від інших макрофінансових параметрів.

набули подальшого розвитку:

– категоріальний простір дослідження сфери фінансування сталого розвитку, що реалізовано через аналіз сутності таких категорій: «сталі фінанси», «фінанси сталого розвитку», «фінансування сталого розвитку», «стале фінансування», «зелені фінанси», «кліматичні фінанси», що дало можливість визначити їх онтологічну єдність, конкретизувати змістовну відмінність, обґрунтувати особливості використання фінансових інструментів для забезпечення моделі сталого розвитку та поглибити концептуальні положення функціонування фінансового механізму такого розвитку;

– визначення змісту категорії «фінансовий інструмент сталого розвитку», що реалізовано на основі результатів аналізу наукових підходів до розуміння таких дефініцій «фінансовий інструмент», «сталий розвиток»; запропоновано розглядати такий вид інструменту як засіб впливу, який використовується з метою формування необхідної поведінки суб'єктів господарювання в процесі впровадження нової економічної моделі розвитку суспільства, яка базується на гармонійному поєднанні сучасних потреб людей та захисту інтересів майбутніх поколінь з урахуванням збереження навколишнього середовища та природних ресурсів.

– заходи стимулювання впровадження моделі сталого розвитку, які були розподілені за двома критеріями: *у залежності від масштабності впровадження* (мікрозаходи, макророзаходи); *за сферою реалізації* (організаційні, економічні, соціальні, екологічні); такий підхід дозволив розглянути особливості використання фінансових інструментів сталого розвитку різними за специфікою своєї діяльності економічними суб'єктами та конкретизувати напрямки застосування зазначених інструментів в межах економічних систем різних рівнів.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків рекомендацій підтверджується положеннями наукових праць вітчизняних, зарубіжних учених з проблем використання фінансових інструментів для забезпечення сталого розвитку країни, статистичної та довідкової літератури. Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових прийомів та спеціальних методів пізнання, що базуються на економічних та споріднених з ними науками, а також методів міждисциплінарних досліджень, зокрема: історико-логічний, порівняння і абстрагування, систематизації та класифікації, статистичні методи, узагальнення, системного підходу, аналізу і синтезу, індукції та тощо. Аргументованість наукових положень дисертаційної роботи ґрунтуються на використанні у процесі дослідження статистичної інформації, даних української та міжнародної статистики, нормативно-правових актах України.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в доведенні основних положень, викладених у дисертації, до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій щодо використання фінансових інструментів для впровадження моделі сталого розвитку. Результати дисертаційної роботи впроваджені у діяльність: ТОВ «КОЛТРАНС СОЛЮШНЗ» у частині визначення основних напрямків використання фінансових інструментів підприємствами реального сектору з метою підтримки функціонування соціальної та екологічної систем сучасного суспільства (№ 01/05-12 від 17 квітня 2024 р.); Бізнес-консультативної компанії «ПРИВАТ КОНСАЛТ» у частині врахування пропозиції щодо активізації кредитної діяльності банківських установ у сфері сталого розвитку, використання імпорт-інвестування як способу отримання додаткових доходів домогосподарствами та суб'єктами підприємницької діяльності в результаті вкладання коштів в реалізацію проектів, спрямованих на підтримку впровадження моделі сталого розвитку в Україні (№ 6/п-н від 15.04.2024 р.); Страхової компанії «ПЗУ Україна» у частині використання отриманих результатів щодо: конкретизації ролі фінансових установ у впровадженні проектів, метою яких є отримання соціально-екологічних ефектів; трансформації діяльності фінансового сектора країни відповідно до основних цілей сталого розвитку; Національного університету «Чернігівська політехніка» у навчальний процес кафедри фінансів, банківської справи та страхування при розробці методичних матеріалів, а також під час проведення лекційних та практичних занять з таких навчальних дисциплін: «Фінансова грамотність», «Банківські операції», «Міжнародні фінанси» (№ 202/08-927/ВС від 22.04.2024).

6. Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати, що викладені в дисертації, оприлюднені на 5 міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: XI Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2022: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 15-16 травня 2022 р.), XIII Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Юність науки – 2023: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства» (м. Чернігів, 26-27 квітня 2023 р.), II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку» (Запоріжжя, 10 листопада 2023 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні досягнення та перспективи соціально-економічного розвитку» (Одеса, 14 січня 2024 р.), XI Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання розвитку науки та освіти» (м. Львів, 19-20 березня 2024 року).

7. Повнота викладення основних наукових результатів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Результати дисертації опубліковано у 9 наукових працях, з них: 1 стаття – у періодичному науковому виданні іншої держави, що індексується в наукометричній базі Scopus, 3 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 5 публікації у матеріалах наукових конференцій.

8. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Сердюка Дениса Анатолійовича на тему «*Фінансові інструменти сталого розвитку України*» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо використання фінансових інструментів для забезпечення сталого розвитку України.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повною мірою, мету дослідження досягнуто. Роботу виконано державною мовою.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Сердюка Д.А. відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), наукові публікації здобувача відповідають пункту 8 постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Сердюка Д.А. на тему «*Фінансові інструменти сталого розвитку України*» може бути рекомендована до захисту у разову спеціалізовану вчену раду.

Головуюча
д.е.н., проф.
«23» квітня 2024 р.

О.М. Парубець

Здійснено засвідчую
Відділу кадрів
2024 р.

О.М. Парубець
О.М. Парубець
О.М. Парубець